

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

27 ביוני 2007

159

י"א בתמוז התשס"ז

עמוד

הצעת חוק הגנת הסביבה (המוזהם משלם) (דרכי ענישה) (תיקוני חקיקה), התשס"ז-2007. 216

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת:

הצעת חוק הגנת הסביבה (המזהם משלם) (דרכי ענישה) (תיקוני חקיקה), התשס"ז-2007

1. מטרתו של חוק זה להגן ולשמור על איכות נאותה של הסביבה ולשפרה, למנוע פגיעה בסביבה או בכריאות הציבור ולשלול את הכדאיות הכלכלית שבפגיעה בסביבה, באמצעות ענישה המתחשבת בשווי הנזק שנגרם, בטובת ההנאה שהושגה או ברווחים שהופקו תוך ביצוע עבירות שענינן פגיעה כאמור.
2. בפקודת היערות¹, בסעיף 17, אחרי סעיף קטן (10) יבוא:
- "(11) (א) בשל עבירה לפי סעיפים קטנים (1), (4), (5) או (7) שעבר אדם במחשבה פלילית, שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו את הקנס הקבוע בסעיף העבירה או קנס פי ארבעה משוויים של הנזק שנגרם או של טובת ההנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.
- (ב) לענין סעיף קטן זה, "טובת הנאה" - לרבות הוצאה שנחסכה.
- (ג) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין, התשל"ז-1977."
3. בפקודת המכרות² -
- (1) בסעיף 111, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(1א) (1) בשל עבירה לפי סעיף זה שעבר אדם במחשבה פלילית, שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו את הקנס הקבוע בסעיף העבירה או קנס פי ארבעה משוויים של הנזק שנגרם או של טובת ההנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.
- (2) לענין סעיף קטן זה, "טובת הנאה" - לרבות הוצאה שנחסכה.
- (3) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין."

ד ב ר י ה ס ב ר

בשמן). חוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת), התשמ"ג-1983 (להלן - חוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת)). חוק שמירת הנקיון, התשמ"ד-1984 (להלן - חוק שמירת הנקיון). חוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988 (להלן - חוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים), חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993 (להלן - חוק החומרים המסוכנים), חוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד-2004 (להלן - חוק שמירת הסביבה החופית) וחוק הקרינה הבלתי מייננת, התשס"ו-2006 (להלן - חוק הקרינה הבלתי מייננת).

הצעת החוק המתפרסמת בזה נועדה לשנות את המצב הקיים היום, שבו משתלם וכדאי לעבור על חוקי הגנת הסביבה בישראל. מוצע לתקן ולשפר בצורה מתואמת את אמצעי האכיפה ואת דרכי הענישה בחוקי הגנת הסביבה האלה: פקודת היערות, פקודת המכרות, פקודת בריאות העם, 1940 (להלן - פקודת בריאות העם), חוק המים, התשי"ט-1959 (להלן - חוק המים), חוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961 (להלן - חוק למניעת מפגעים), פקודת מניעת זיהום מים בשמן [נוסח חדש], התש"ם-1980 (להלן - פקודת זיהום מים

¹ הצעת חוק מס' פ/1288/17: הועברה לוועדה ביום א' בכסלו התשס"ז (22 בנובמבר 2006).

² חוקי ארץ ישראל, כרך א', עמ' (ע) 690, (א) 710; ע"ר 1942, תוס' 1, עמ' (ע) 31, (א) 40.

³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁴ חוקי ארץ ישראל, כרך ב', עמ' (ע) 910, (א) 338; ס"ח התש"ס, עמ' 287.

(2) אחרי סעיף 1011 יבוא:

1011. "צו להפסקה או למניעה של כריה שלא כדין"
- (א) נוכח שר התשתיות הלאומיות או מי שהוא הסמיך לענין זה, כי מתבצעת כריה בלי רישיון לפי פקודה זו או שלא על פיו, וטרם הוגש כתב אישום, או כי קיים יסוד סביר שתבצע כריה כאמור, רשאי הוא לצוות על מי שביצע את הכריה, במישרין או בעקיפין, או על מי שקיים יסוד סביר כי הוא עומד לעשות כן, למנוע, להפסיק או לצמצם את הכריה, לפי הענין, הכל באופן שיקבע בצו ובתוך תקופת הזמן שתיקבע בצו ושתיחילתה ממועד מסירתו, ורשאי הוא לדרוש, במידת האפשר ובהתאם לנסיבות, להחזיר את המצב לקדמותו.
- (ב) מי שלא קיים הוראות צו שניתן לפי סעיף זה, רשאי שר התשתיות הלאומיות או מי שהוא הסמיך לענין זה, לבצע את הנדרש לפי הצו; משעשה כן, יהיה מי שנצטווה אך לא מילא אחר הוראות הצו, חייב בתשלום כפל ההוצאות שהוצאו; על גבייתן של הוצאות שהוצאו לפי סעיף זה תחול פקודת המסים (גביה).
- (ג) על מסירת צו לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 237 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, בדבר המצאת מסמכים, בשינויים המחוייבים.
2111. (א) הרואה עצמו נפגע על ידי צו שהוצא לפי הוראות סעיף 1011, רשאי להגיש לבית המשפט המוסמך לדון בעבירה נושא הצו, בקשה לביטול.
- (ב) הגשת בקשה לביטול צו לפי הוראות סעיף קטן (א), אינה מתלה את תוקפו של הצו, כל עוד לא החליט בית המשפט אחרת; החליט בית המשפט להתלות את תוקפו של הצו במעמד צד אחד, תידון הבקשה במעמד הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום שבעה ימים מיום ההחלטה.
- (ג) בית המשפט רשאי לבטל את הצו, לאשרו או לשנותו.

ד ב ר י ה ס ב ר

הכלכלית של ביצוע העבירה (א. טל, "התועלת מאי ציות לחוקים סביבתיים: המקום של ניתוח כלכלי בקביעת קנסות למוהמים", **אקולוגיה וסביבה**, 16: 1 (אפריל 2000), עמ' 3-16).

כעבירות סביבתיות הנפגע הוא הציבור כולו, והפגיעה בכריאותו וברווחתו היא פעמים רבות בלתי הפיכה. מטרת הצעת החוק היא ליצור מערך ענישה מרתיע, המתחשב, בין היתר, ברווחים המופקים מביצוע העבירה ובנוק שנגרם לסביבה ולציבור כתוצאה ממנה.

במצב הנוכחי רווחי העבריינים הפוטנציאליים גבוהים במידה ניכרת מן הקנסות המוטלים על ידי בתי המשפט. הדבר מביא לכך שלמעשה אין הרתעה של ממש שתמנע את ביצוע העבירות ואת הרווחם כתוצאה מכך. נוצר מצב שבו כאמור משתלם וכדאי מבחינה כלכלית לבצע עבירות סביבתיות ולשלם בשל כך קנסות יותר מאשר לעמוד בתקנים הקבועים לפי חוק. הדרך היעילה להתמודד עם עבירות מעין אלה היא להטיל קנסות כבדים על המוהמים, ועל ידי כך להביא למצב שבו העונש המוטל שולל את הכדאיות

⁴ חוקי ארץ ישראל, כרך ב', עמ' (ע) 1374, עמ' (א) 1399.

⁵ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

- 31111 (א) הוגש כתב אישום בשל עבירה לפי פקודה זו, רשאי בית משפט ליתן צו עשה, צו אל תעשה וכל סעד אחר, ככל שיראה לנכון בנסיבות שלפניו, והכל כדי למנוע, להפסיק או לצמצם כרייה שלא כדין.
- (ב) על צווים שהוציא בית המשפט לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיף 220(ב) עד (ח) לחוק המים, התשי"ט-1959, בשינויים המחוייבים.
4. בפקודת בריאות העם, 1940 -
- (1) אחרי סעיף 55 א יבוא:
- (א) הרואה עצמו נפגע על ידי צו שהוצא לפי הוראות סעיף 55, רשאי להגיש לבית המשפט המוסמך לדון בעבירה נושא הצו, בקשה לביטולו.
- (ב) הגשת בקשה לביטול צו לפי הוראות סעיף קטן (א), אינה מתלה את תוקפו של הצו, כל עוד לא החליט בית המשפט אחרת; החליט בית המשפט להתלות את תוקפו של הצו במעמד צד אחר, תידון הבקשה במעמד הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום שבעה ימים מיום ההחלטה.
- (ג) בית המשפט רשאי לבטל את הצו, לאשרו או לשנותו;
- (2) בסעיף 71א, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
- "(ג) (1) בשל עבירה על הוראות לפי חלק ו' שעבר אדם כאמור בסעיף זה, שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו, נוסף על כל עונש אחר, קנס בשיעור הנזק שנגרם או בשיעור טובת הנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.
- (2) בשל עבירה על הוראות לפי חלק ו' שעבר אדם כאמור בסעיף זה, במחשבה פלילית, שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו את הקנס הקבוע בסעיף העבירה או קנס פי ארבעה משוויים של הנזק שנגרם או של טובת הנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.
- (3) לענין סעיף קטן זה, "טובת הנאה" - לרבות הוצאה שנחסכה.
- (4) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין."

דברי הסבר

השיקול העיקרי בקביעת רף הענישה אמור להיות הנזק שנגרם, אולם בשל קושי להוכיחו ולכמתו, ניתן להתבסס על רווחי המזוהם, הניתנים לכימות בקלות רבה יחסית, לקביעת גובה הקנס. כך לדוגמה, בארצות הברית הביא הקושי האמור

לפיתוח גישה המדגישה את רווחי המזוהם בקביעת קנסות ופיצויים. הצעת החוק מבקשת לאמץ גישה זו בשיטת המשפט הישראלית. מוצע לקבוע שיעור קנס המשקף את הרווחים שהפיק מי שמוזהם שלא כדין שיהיה עונש הולם על הפגיעה

⁶ ס"ח התשי"ט, עמ' 169.

⁷ ע"ר 1940, תרס' 1, עמ' (ג) 191, עמ' (א) 239; ס"ח התשס"ז, עמ' 353.

5. בחוק המים, התשי"ט-1959* - תיקון חוק המים

(1) בסעיף 20(ב), במקום "בהוצאות" יבוא "בתשלום כפל ההוצאות";

(2) בסעיף 20כא, האמור בו יסומן "(א)", ואחריו יבוא:

"(ב) (1) בשל עבירה שעבר אדם לפי סעיף קטן (א), שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו, נוסף על כל עונש אחר, קנס בשיעור הנזק שנגרם או בשיעור טובת הנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.

(2) בשל עבירה לפי סעיף קטן (א) שעבר אדם במחשבה פלילית, שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו את הקנס הקבוע בסעיף העבירה או קנס פי ארבעה משווים של הנזק שנגרם או של טובת הנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.

(3) לענין סעיף קטן זה, "טובת הנאה" - לרבות הוצאה שנחסכה.

(4) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.⁸

6. בחוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961* - תיקון חוק למניעת מפגעים

(1) בסעיף 11, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) (1) בשל עבירה שעבר אדם לפי חוק זה, שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו, נוסף על כל עונש אחר, קנס בשיעור הנזק שנגרם או בשיעור טובת הנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.

(2) בשל עבירה לפי חוק זה שעבר אדם במחשבה פלילית, שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו את הקנס הקבוע בסעיף העבירה או קנס פי ארבעה משווים של הנזק שנגרם או של טובת הנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.

(3) לענין סעיף קטן זה, "טובת הנאה" - לרבות הוצאה שנחסכה.

(4) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין.⁹

(2) אחרי סעיף 11 יבוא:

"בקשה לביטול צו על ידי בית המשפט (א) הרואה עצמו נפגע על ידי צו שהוצא לפי הוראות סעיף 11, רשאי להגיש לבית המשפט המוסמך לדון בעבירה נושא הצו, בקשה לביטול.

ד ב ר י ה ס ב ר

הצעת החוק באה ליצור מנגנון עונשי אחיד בכל חוקי הגנת הסביבה האמורים המורכב מכמה נדבכים עיקריים. מנגנון אחיד זה יוכל ליצור הרתעה של ממש בקרב המוהמים הפוטנציאליים כדי שיעדיפו להשקיע כספים במניעת ויהומים

בציבור ובסביבה. הישוב רווחים במסגרת השיקולים לעונש עתיד להגדיל את גובה הקנסות ויגרום למפעלים מוהמים להתייחס ברצינות רבה יותר לדרישות סביבתיות.

⁸ ס"ח התשי"ט, עמ' 169; התשס"ז, עמ' 68.

⁹ ס"ח התשכ"א, עמ' 58; התשנ"ז, עמ' 136.

(ב) הגשת בקשה לביטול צו לפי הוראות סעיף קטן (א), אינה מתלה את תוקפו של הצו, כל עוד לא החליט בית המשפט אחרת; החליט בית המשפט להתלות את תוקפו של הצו במעמד צד אחד, תידון הבקשה במעמד הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום שבעה ימים מיום ההחלטה.

(ג) בית המשפט רשאי לבטל את הצו, לאשרו או לשנותו;

7. בפקודת מניעת זיהום מיזים בשמן [נוסח חדש], התש"ס-1980¹⁰ -

(1) בסעיף 12, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) נקט השר פעולות כאמור בסעיף קטן (א) לאחר שבעל כלי שיט לא ביצען או נכשל בביצוען, יהיה בעל כלי השיט חייב בתשלום כפל ההוצאות שהוצאו, על גבייתן של הוצאות שהוצאו לפי סעיף זה תחול פקודת המסים (גביה)⁴:"

(2) אחרי סעיף 12 יבוא:

12א. (א) הרואה עצמו נפגע על ידי הודעה שנמסרה לפי הוראות סעיף 11, רשאי להגיש לבית המשפט המוסמך לדון בעבירה נושא ההודעה, בקשה לביטול.

(ב) הגשת בקשה לביטול הודעה לפי הוראות סעיף קטן (א), אינה מתלה את תוקפה של ההודעה, כל עוד לא החליט בית המשפט אחרת; החליט בית המשפט להתלות את תוקפה של ההודעה במעמד צד אחד, תידון הבקשה במעמד הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום שבעה ימים מיום ההחלטה.

(ג) בית המשפט רשאי לבטל את ההודעה, לאשרה או לשנותה;

(3) בסעיף 18, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) (1) בשל עבירה שעבר אדם לפי סעיף קטן (א), שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו, נוסף על כל עונש אחר, קנס בשיעור הנזק שנגרם או בשיעור טובת הנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגובה שבהם.

(2) בשל עבירה לפי סעיף קטן (א) שעבר אדם במחשבה פלילית, שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו את הקנס הקבוע בסעיף העבירה או קנס פי ארבעה משוויים של הנזק שנגרם או של טובת הנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגובה שבהם.

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע להוסיף לכל החוקים המתוקנים סעיף הקובע כי במקרה שנעברה עבירה סביבתית במחשבה פלילית והיא גרמה נזק, או שעובר העבירה הפיק ממנה טובת הנאה או רווח, יוכל בית המשפט להטיל קנס שגובהו פי ארבעה מגובה

ולא להסתכן בקנסות שגובהם פי ארבעה מהרווח או החיסכון שניסו להשיג. זאת, בניגוד למצב הנוכחי, שבו פעמים רבות הקנסות המוטלים נמוכים מהרווח או החיסכון המושג תוך הפרת החוק.

¹⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 33, עמ' 630; ס"ח התשס"ה, עמ' 283.

- (3) לענין סעיף קטן זה, "טובת הנאה" - לרבות הוצאה שנחסכה.
 (4) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין, התשל"ז-1977²;

(4) אחרי סעיף 28 יבוא:

- 28 א. (א) הוגש כתב אישום בשל עבירה לפי חוק זה, רשאי בית משפט ליתן צו עשה, צו אל תעשה וכל סעד אחר, ככל שיראה לנכון בנסיבות שלפניו, והכל כדי למנוע, להפסיק או לצמצם זיהום מי-ים בשמן.
 (ב) על צווים שהוציא בית המשפט לפי סעיף קטן (א), יחולו הוראות סעיף 20כג(ב) עד (ח) לחוק המים, התשי"ט-1959³, בשינויים המחוייבים.

8. בחוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת), התשמ"ג-1983⁴ - תיקון חוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת)

(1) אחרי סעיף 5 יבוא:

- 5 א. (א) נוכח השר או מי שהוא הסמיך לענין זה, כי הוטלה פסולת, בלא היתר או בניגוד לתנאיו, וטרם הוגש כתב אישום, או כי קיים יסוד סביר שתוטל פסולת כאמור, רשאי הוא לצוות על מי שהטיל את הפסולת, במישרין או בעקיפין, או על מי שקיים יסוד סביר כי הוא עומד לעשות כן, למנוע, להפסיק או לצמצם את הטלת הפסולת ולנקות את שוהם, לפי הענין, הכול באופן שיקבע בצו ובתוך תקופת הזמן שתיקבע בצו ושתחילתה במועד מסירתו, ורשאי הוא לדרוש, במידת האפשר ובהתאם לנסיבות, להחזיר את המצב לקדמותו.
 (ב) מי שלא קיים הוראות צו שניתן לפי סעיף זה, רשאי השר או מי שהוא הסמיך לענין זה לבצע את הנדרש לפי הצו משעשה כן, יהיה מי שנצטווה אך לא מילא אחר הוראות הצו, חייב בתשלום כפל ההוצאות שהוצאו לקרן כאמור בסעיף 10, על גבייתן של הוצאות שהוצאו לפי סעיף זה תחול פקודת המסים (גביה)⁵.
 (ג) מי שהשר הסמיך לענין ביצוע צו כאמור בסעיף קטן (ב), יהיו לו סמכויות מפקח כאמור בסעיף 5(ב) ר(ג).
 (ד) על מסירת צו לפי חוק זה יחולו הוראות סעיף 237 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982⁶, בדבר המצאת מסמכים, בשינויים המחוייבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

קפידה, גובה הקנס שיוטל יהיה כגובה הנזק שנגרם, טובת ההנאה או הרווח שהופק, לפי הגבוה שבהם, נוסף על קנס הקבוע בסעיף העבירה.

הנזק שנגרם או משווי טובת ההנאה או הרווח שהופק, או את הקנס הקבוע בסעיף העבירה, לפי הגבוה שבהם, כמו כן, במקרה שהעבירה שגרמה נזק או שהביאה לרווח למבצע או לאחר בוצעה ללא מחשבה פלילית, קרו במצב של אחריות

¹ ס"ח התשמ"ג, עמ' 110; התשס"ג, עמ' 118.

הצעות חוק - הכנסת 159, ו"א בתמוז התשס"ו, 27.6.2007.

בקשה לביטול
צו על ידי בית
המשפט

55. (א) הוראה עצמו נפגע על ידי צו שהוצא לפי הוראות סעיף 5א, רשאי להגיש לבית המשפט המוסמך לדון בעבירה נושא הצו, בקשה לביטולו.

(ב) הגשת בקשה לביטול צו לפי הוראות סעיף קטן (א), אינה מתלה את תוקפו של הצו. כל עוד לא החליט בית המשפט אחרת: החליט בית המשפט להתלות את תוקפו של הצו במעמד צד אחד. תידון הבקשה במעמד הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום שבעה ימים מיום ההחלטה.

(ג) בית המשפט רשאי לבטל את הצו, לאשרו או לשנותו¹²;

(2) בסעיף 6, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) (1) בשל עבירה שעבר אדם לפי סעיף קטן (א), שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו, נוסף על כל עונש אחר, קנס בשיעור הנזק שנגרם או בשיעור טובת הנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.

(2) בשל עבירה לפי סעיף קטן (א) שעבר אדם במחשבה פלילית, שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו את הקנס הקבוע בסעיף העבירה או קנס פי ארבעה משוויים של הנזק שנגרם או של טובת הנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.

(3) לענין סעיף קטן זה, "טובת הנאה" - לרבות הוצאה שנחסכה.

(4) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין, התשל"ז-1977¹³;

(3) אחרי סעיף 8 יבוא:

"סמכויות
בית משפט

8א. (א) הוגש כתב אישום בשל עבירה לפי חוק זה, רשאי בית משפט ליתן צו עשה, צו אל תעשה וכל סעד אחר, ככל שיראה לנכון בנסיבות שלפניו, והכל כדי למנוע, להפסיק או לצמצם את זיהום הים על ידי הטלת פסולת.

(ב) על צווים שהוציא בית המשפט לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיף 20כג(ב) עד (ח) לחוק המים, התשי"ט-1959¹⁴, בשינויים המחוייבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

כפל ההוצאות שהוצאו (סעיפים 2), (17), (18)). עיקרון זה קבוע היום, בין היתר, בחוק שמירת הנקיון, בחוק למניעת מפגעים, בחוק החומרים המסוכנים, בחוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים ובחוק שמירת הסביבה החופית. מנגנון זה נועד ליצור תמריץ לעבריינים לבצע בעצמם את הנדרש

מוצע להוסיף לכל החוקים הסביבתיים שבהם אין מנגנון כזה אפשרות להוציא צו מינהלי המורה על השבת המוצב לקדמותו. במקרה שבו העברייין לא יבצע את הנדרש ממנו על פי צו זה, יוכל הגורם המינהלי שהוציא את הצו לבצע את הפעולה הנדרשת בעצמו, ולחייב את העברייין בתשלום

¹² ס"ח התשמ"ד, עמ' 142; התשס"ו, עמ' 88.

(1) בסעיף 13, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) (1) בשל עבירה שעבר אדם לפי סעיפים קטנים (א)(1), (ב) או (ג), שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו, נוסף על כל עונש אחר, קנס בשיעור הנזק שנגרם או בשיעור טובת ההנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.

(2) בשל עבירה שעבר אדם לפי סעיפים קטנים (א)(1), (ב) או (ג) במחשבה פלילית, שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו את הקנס הקבוע בסעיף העבירה או קנס פי ארבעה משוויים של הנזק שנגרם או של טובת ההנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.

(3) לענין סעיף קטן זה, "טובת הנאה" - לרבות הוצאה שנחסכה.

(4) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין;

(2) אחרי סעיף 13 יבוא:

"בקשה לביטול צו על ידי בית המשפט (א) 13ב. (א) הרואה עצמו נפגע על ידי צו שהוצא לפי הוראות סעיף 13ב, רשאי להגיש לבית המשפט המוסמך לדון בעבירה נושא הצו, בקשה לביטולו.

(ב) הגשת בקשה לביטול צו לפי הוראות סעיף קטן (א), אינה מתלה את תוקפו של הצו, כל עוד לא החליט בית המשפט אחרת; החליט בית המשפט להתלות את תוקפו של הצו במעמד צד אחד, תידון הבקשה במעמד הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום שבעה ימים מיום ההחלטה.

(ג) בית המשפט רשאי לבטל את הצו, לאשרו או לשנותו"

10. בחוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988¹⁶, בסעיף 6, במקום סעיף קטן (1) יבוא:

"(1) (1) בשל עבירה שעבר אדם לפי חוק זה, שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו את הקנס הקבוע בסעיף העבירה או קנס פי ארבעה משוויים של הנזק שנגרם או של טובת ההנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.

(2) לענין סעיף קטן זה, "טובת הנאה" - לרבות הוצאה שנחסכה.

(3) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין."

ד ב ר י ה ס ב ר

בחוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, בחוק שמירת הסביבה החופית, בחוק הקרינה הבלתי מייננת ובפקודת בריאות העם.

בצווים ולנסות, ככל שניתן, להחזיר את המצב לקדמותו. כמו כן, מוצע לקבוע הליך של ביקורת שיפוטית על החלטות אלה של הגורמים המינהליים (סעיפים 3(2), 4(1), 6(2), 7(2), 9(1), 9(2), ו-10(2)). הליך זה כבר קבוע היום בחוק המים,

¹⁵ ס"ח התשמ"ח, עמ' 119; התשס"ה, עמ' 511.

11. בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993 –

(1) בסעיף 15, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

- "(1) (ג) בשל עבירה שעבר אדם לפי סעיפים קטנים (ב) או (ג), שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו, נוסף על כל עונש אחר, קנס בשיעור הנזק שנגרם או בשיעור טובת הנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.
- (2) בשל עבירה לפי סעיפים קטנים (ב) או (ג) שעבר אדם במחשבה פלילית, שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו את הקנס הקבוע בסעיף העבירה או קנס פי ארבעה משווים של הנזק שנגרם או של טובת ההנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.
- (3) לענין סעיף קטן זה, "טובת הנאה" - לרבות הוצאה שנחסכה.
- (4) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין";

(2) אחרי סעיף 16 א יבוא:

- "בקשה לביטול צו על ידי בית המשפט
- (א) הרוואה עצמו נפגע על ידי צו שהוצא לפי הוראות סעיף 16, רשאי להגיש לבית המשפט המוסמך לדון בעבירה נושא הצו, בקשה לביטולו.
- (ב) הגשת בקשה לביטול צו, לפי הוראות סעיף קטן (א), אינה מתלה את תוקפו של הצו, כל עוד לא החליט בית המשפט אחרת; החליט בית המשפט להתלות את תוקפו של הצו במעמד צד אחד, תידון הבקשה במעמד הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום שבעה ימים מיום ההחלטה.
- (ג) בית המשפט רשאי לבטל את הצו, לאשרו או לשנותו"

12. בחוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד-2004¹⁵, בסעיף 7, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

- "(1) (ב) בשל עבירה שעבר אדם לפי סעיף קטן (א), שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו, נוסף על כל עונש אחר, קנס בשיעור הנזק שנגרם או בשיעור טובת ההנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגבוה שבהם.

תיקון חוק שמירת
הסביבה החופית

ד ב ר י ה ס ב ר

בחוק החומרים המסוכנים, בפקודת בריאות העם, בחוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים ובחוק שמירת הסביבה החופית, ובאופן חלקי בפקודת מניעת זיהום הים בשמן, בחוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת) ובפקודת המכרות.

מוצע להוסיף לכל החוקים הסביבתיים שבהם אין מנגנון כזה סעיף המסמיך גם את בית המשפט לצוות כאמור בצו המינהלי, לאחר הגשת כתב אישום נגד חשוד בביצוע עבירה סביבתית, או לאחר הרשעתו. מנגנון זה קבוע היום באופן מלא בחוק שמירת הנקיון, בחוק למניעת מפגעים,

¹⁴ ס"ח התשנ"ג, עמ' 28; התשס"ו, עמ' 24.

¹⁵ ס"ח התשס"ד, עמ' 540.

(2) בשל עבירה לפי סעיף קטן (א) שעבר אדם במחשבה פלילית, שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו את הקנס הקבוע בסעיף העבירה או קנס פי ארבעה משווים של הנזק שנגרם או של טובת ההנאה או הרווח שהשיג כאמור. הכל לפי הגבוה שבהם.

(3) לענין סעיף קטן זה, "טובת הנאה" - לרבות הוצאה שנחסכה.

(4) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין.

תיקון חוק הקרינה
הבלתי מייננת

13. בחוק הקרינה הבלתי מייננת, התשס"ו-2006¹⁶ -

(1) בסעיף 16, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) (1) בשל עבירה שעבר אדם לפי סעיף קטן (א1) או (5), שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו, נוסף על כל עונש אחר קנס בשיעור הנזק שנגרם או בשיעור טובת ההנאה או הרווח שהשיג כאמור. הכל לפי הגבוה שבהם.

(2) בשל עבירה לפי סעיף קטן (א1) או (5) שעבר אדם במחשבה פלילית, שגרמה נזק, או בשל עבירה כאמור שכתוצאה ממנה השיג אדם טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו את הקנס הקבוע בסעיף העבירה או קנס פי ארבעה משווים של הנזק שנגרם או של טובת ההנאה או הרווח שהשיג כאמור. הכל לפי הגבוה שבהם.

(3) לענין סעיף קטן זה, "טובת הנאה" - לרבות הוצאה שנחסכה.

(4) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 63 לחוק העונשין.

(2) אחרי סעיף 17 יבוא:

"סמכויות בית משפט 17א. (א) הוגש כתב אישום בשל עבירה לפי חוק זה, רשאי בית המשפט ליתן צו עשה, צו אל תעשה וכל סעד אחר, ככל שיראה לנכון בנסיבות שלפניו, והכל כדי למנוע, להפסיק או לצמצם קרינה.

(ב) על צווים שהוציא בית המשפט לפי סעיף קטן (א), יחולו הוראות סעיף 20כג(ב) עד (ח) לחוק המימ. התשי"ט-1959¹⁷, בשינויים המחויבים.

(ג) בית משפט שהרשיע אדם בעבירה לפי חוק זה רשאי, בגזר הדין, נוסף על כל עונש שיטיל, לחייבו בתשלום הוצאות שהוצאו לסילוק מקור הקרינה, אם הוגשה לו על כך בקשה מאת מי שהוציאן.

(ד) לענין גביית הסכום שנפסק, החלטה לפי סעיף זה כמורה כפסק דין של אותו בית משפט שניתן בתובענה אזרחית.

ד ב ר י ה ס ב ר

ובאפשרות להמיר חלק מן העבירות המנויות בחוקים אלה במנגנון של עבירות מינהליות, שעליהן ניתן להטיל קנס מיידית, ובכך להביא לייעול נוסף של ההתמודדות עם תופעת

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השניה ולקריאה השלישית תדון ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת (להלן - הוועדה) בשילוב מנגנון עיצום כספי בחוקים האמורים

¹⁶ ס"ח התשס"ו, עמ' 158.

(ה) הורשעו בעבירה יותר מאדם אחד, רשאי בית המשפט בהחלטה לפי סעיף זה, להטיל את תשלום ההוצאות על כולם או חלקם, יחד ולחוד, או לחלק סכום זה ביניהם, הכל כפי שייראה לו בנסיבות הענין.
(ו) לא פסק בית המשפט בבקשה לפי סעיף זה לגופה, לא יגרע הדבר מזכותו של מי שהוציא את ההוצאות לתבען בתובענה רגילה.

תחילה 14. תחילתו של חוק זה 60 ימים מיום פרסומו.

ד ב ר י ה ס ב ר

בתשלום עבור הנזק שנגרם. נוסף על כך, תשקול הוועדה לשלב את ההסדר המוצע על הוראותיו, גם בחוק לסילוק ולמיהוור צמויגים, התשס"ז-2007.

זיהום הסביבה. כמו כן תבחן הוועדה קביעה של מדרג שונה מהקבוע היום לגבי גובה הקנסות, בהתחשב במחשבה הפלילית שבה בוצעה העבירה, כמו גם את האפשרות לחייב את מי שמוזהם את הסביבה, אף אם הדבר נעשה על פי דין.

חברי הכנסת: רב חנין, מיכאל מלביאור, עמירה דותן, משה גמני, יעקב מרגי, חיים אורון, זבולון אורלב, בנימין אלון, ראובן ריבלין, יוסף ביילין, שלי יחימוביץ, גרעין סער, ג'מאל זחאלקה, רן כהן, אריה אלדר, משה שרוני, איברהים צרצורה, מוחמד ברכה, חנא סוייה, עמחי אלון